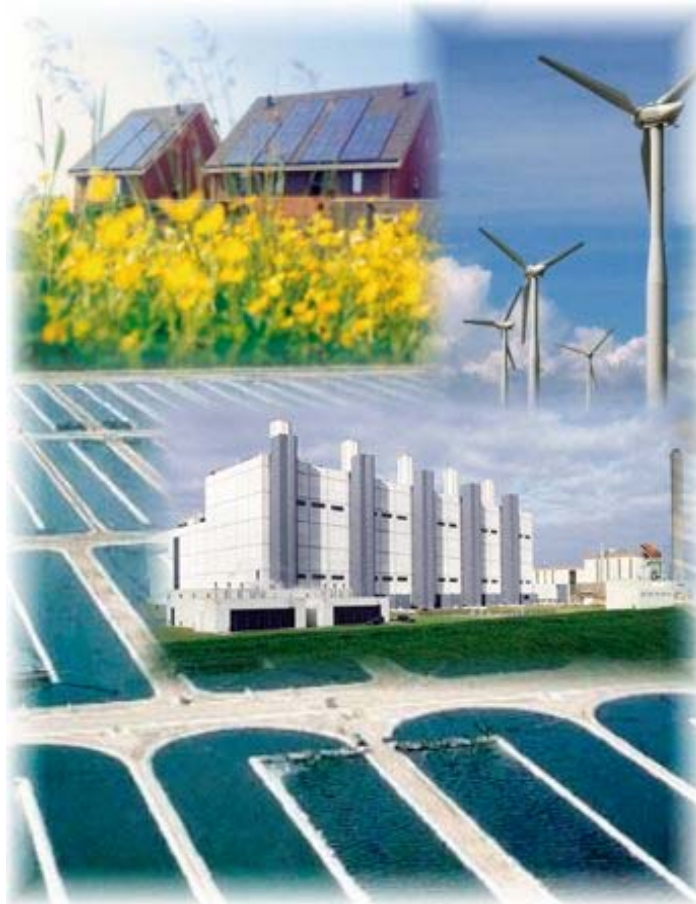

Visie op het rapport van de Algemene Energieraad "Brandstofmix in beweging"

"meer beweging voor schonere energie"

Opgesteld door:
CDA Duurzaamheidsberaad
Vakgroep Energie

Aangeboden aan:
Minister van Economische Zaken
Algemene Energieraad
CDA Tweede Kamer fractie
CDA Wetenschappelijk Instituut

Versie: 5 Maart 2008

Inhoudsopgave

Samenvatting en aanbeveling.....	1
Inleiding.....	3
Besparing.....	3
Ontwikkeling opgesteld vermogen tot 2020	4
De "duurzaamheidsparadox", "basislast quota" en "restwarmte heffing".....	6
CCS	7
Kernenergie	8
Centraal / decentraal – netwerkconsequenties	9
Financiële consequenties	10

FOTOCOLLAGE VOORBLAD

Met de collage worden de belangrijke ontwikkelingen gesymboliseerd. Een moderne conventionele centrale omringd door algen voor de CO₂ afvang en een grote rol voor wind- en zonne-energie.

CDA DUURZAAMHEIDSBERAAD

Vakgroep Energie

projectleider:

Ir. Erik W. Tilanus

Tel.: 0343 517007

Email: erik.tilanus@planet.nl

Het CDA Duurzaamheidsberaad is een platform van CDA-leden dat binnen de partij de voortdurende aandacht vraagt voor duurzaamheid.

Het beraad heeft de afgelopen tijd meerdere resoluties op de partijcongressen van het CDA aangenomen gekregen, o.a. met randvoorwaarden voor nieuwe kolencentrales, een duurzaam energieplan en herstel van energie-subsidies.

Secretariaat: Galileiplantsoen 48, 1098NB Amsterdam, tel.: 020 – 6928487, E-mail: timstok@timstok.nl

Samenvatting en aanbeveling

In januari 2008 publiceerde de Energieraad het rapport "Brandstofmix in beweging"¹. De nu voor u liggende notitie geeft de visie weer van het CDA Duurzaamheidsberaad op dit rapport van de Energieraad.

Het CDA Duurzaamheidsberaad is het met de analyse van de Energieraad op veel punten eens. Er is wel een verschil van inzicht ten aanzien van de rol van zonne-energie. De Energieraad schat in dat zonne-energie pas na 2020 een beperkte, praktisch verwaarloosbare, rol kan spelen. Het CDA Duurzaamheidsberaad is daarentegen van mening dat zonne-energie al ruim voor 2020 een belangrijke rol kan spelen, die daarna alleen maar groter wordt. Het CDA Duurzaamheidsberaad sluit zich wat dat betreft aan bij de ambities zoals die o.a. zijn verwoord in de rapporten "Transitiepad Zonnestroom" van ECN/Holland Solar² en "Goede Raad is Duurzaam" van Uneto-VNI³.

Naar de mening van het CDA Duurzaamheidsberaad schenkt de Energieraad ten onrechte geen aandacht aan alternatieven voor de ontwikkeling van CO₂ afvang en opslag (CCS), zoals de opname van CO₂ door algen, die op zich weer als duurzame basis van biobrandstoffen kunnen dienen.

Het CDA Duurzaamheidsberaad trekt uit de analyse in het rapport andere conclusies dan de Energieraad. De Energieraad hanteert strikt de huidige wet en regelgeving, ook als dat tot ongewenste resultaten leidt, zoals bij de "duurzaamheidsparadox", het verschijnsel dat meer wind- en zonne-energie kan leiden tot meer vervuiling in de rest van de energieopwekking. Dan wordt slechts vermeld dat het resultaat ongewenst is. Het CDA Duurzaamheidsberaad is van mening dat dit een te passieve houding is. Het kabinet Balkenende IV heeft concrete duurzaamheidsdoelstellingen geformuleerd voor de komende decennia. Als nu blijkt dat de huidige wet en regelgeving die doelstellingen in de weg staan, dan moet de wet en regelgeving aangepast worden. Indien noodzakelijk ook in Europees verband.

Vanuit deze visie pleit het CDA Duurzaamheidsberaad voor het treffen van maatregelen om voorkomen dat hoogrenderende WKK installaties uit de productie worden weggedrukt, tussen wind- en zonne-energie enerzijds en goedkope basislastproductie anderzijds. Daarvoor suggereert het CDA Duurzaamheidsberaad de introductie van "basislast-quota" om plafonds te zetten op de basislast productie en de introductie van een heffing op restwarmte die in het milieu wordt geloosd.

¹ Energieraad: Brandstofmix in beweging, Den Haag, januari 2008, ISBN 978-90-74357-46-3

² ECN / Holland Solar: Transitiepad zonnestroom. Utrecht, mei 2005

³ Uneto-VNI: Goede raad is duurzaam, Zoetermeer, november 2007

Inleiding

In januari 2008 publiceerde de Energieraad het rapport "Brandstofmix in beweging". In dit rapport wordt de visie van de Energieraad weergegeven over de ontwikkeling van de elektriciteitsopwekking in Nederland voor de periode van nu tot 2020 en een globale vooruitblik naar de periode 2020-2040.

De Energieraad presenteert zijn visie vanuit drie basisbegrippen die van toepassing zouden moeten zijn op de elektriciteitsvoorziening: Betrouwbaar, Betaalbaar en Schoon. De raad constateert daarbij dat de marktwerking in de energievoorziening wel leidt tot Betaalbaar, maar beperkt tot Betrouwbaar en onvoldoende tot Schoon, uitgaande van de ambities van de regering, zoals neergelegd in het werkprogramma Schoon en Zuinig⁴.

De nu voor u liggende notitie geeft de visie weer van het CDA Duurzaamheidsberaad op het rapport van de Energieraad. In de notitie wordt met name ingegaan op de mogelijkheden om de conclusies ten aanzien van Schoon positiever te maken.

Besparing

In elk rapport over de energievoorziening speelt besparing op energiegebruik een belangrijke rol. In het rapport van de Energieraad wordt een besparingspotentieel van 33,7 TWh genoemd, waarvan in ieder geval 15,7 TWh goed realiseerbaar is.

In het rapport "Goede raad is Duurzaam" van Uneto-VNI wordt een potentieel van 33 PJ (=9 TWh) besparing op elektrische energie aangegeven⁵. Daar lijkt dus een gat te zitten van bijna 7 TWh, maar het is minder als men zich realiseert dat Uneto-VNI zich heeft beperkt tot besparingen die door de installatiebranche beïnvloed kunnen worden. De Energieraad neemt ook besparingen op in de vorm van opgelegde product-specificatieverbeteringen (b.v. zuiniger huishoudelijke apparaten) en gedragsbeïnvloeding.

Beide rapporten gaan uit van een realisatietempo van deze besparingen van 2% per jaar. In zijn artikel "Improving energy efficiency by 5% and more per year?"⁶ onderbouwt Prof. Dr. K. Blok (RU Utrecht, Ecofys, IPCC) dat hogere percentages haalbaar zijn. Op grond van deze en andere publicaties is het CDA Duurzaamheidsberaad van mening dat het besparingstempo veel ambitieuzer kan dan de door de Energieraad gehanteerde 2% per jaar.

⁴ VROM: Nieuwe energie voor het klimaat, Werkprogramma Schoon en Zuinig. Den Haag, september 2007

⁵ Het rapport vermeldt een totaal realiseerbaar potentieel van 292 PJ (=81 TWh). Dat is echter niet vergelijkbaar, omdat daarin ook besparingen buiten de elektriciteitsvoorziening zitten (met name warmte/koude regeling).

⁶ K. Blok: Improving energy efficiency by 5% and more per year?, Journal of Industrial Ecology, 8(2005)87-99

Conclusie: Besparingen van 10-15 TWh per jaar zijn op afzienbare termijn mogelijk. Het CDA Duurzaamheidsberaad zou echter graag maatregelen zien waardoor het tempo waarin deze besparingen worden bereikt opgevoerd kan worden tot 3-5% per jaar.

Ontwikkeling opgesteld vermogen tot 2020

De Energieraad constateert dat volgens reeds goedgekeurde plannen er tot 2020 een opwekkingsvermogen in Nederland bijkomt van 9,5 GW. In 2006 was het opgesteld vermogen 22,1 GW. Rekening houdend met het uit bedrijf nemen van 1,3 GW aan verouderde capaciteit komt het totale opwekkingsvermogen dus op ruim 30 GW. Daarmee is de binnenlandse vraag (24 GW piek, 27,6 GW inclusief reservecapaciteit) reeds meer dan gedekt, zelfs exclusief de toepassing van wind- en zonne-energie. Nederland wordt dan per saldo een elektriciteit-exporteur.

Vanuit een Europees perspectief hoeft dat niet slecht te zijn, als de extra productie hier tot aantoonbare afbouw van meer vervuilende capaciteit elders leidt. Als die garantie er niet is, zou opnieuw naar de regelgeving en vergunningverlening gekeken moeten worden.

In hoeverre de nu geplande en goedgekeurde centrales ook daadwerkelijk gebouwd gaan worden is, mede gelet op de snelle stijging van de steenkoolprijs op de wereldmarkt nog niet zeker. In deze notitie wordt daar, in navolging van het rapport van de Energieraad geen voorspelling over gedaan. Mochten een of meer van de geplande centrales niet doorgaan, dan heeft dat wel effect op de import/export balans, maar niet fundamenteel op de andere opmerkingen in deze notitie.

De Energieraad concludeert ook dat met de voorgenomen plannen het aandeel steenkool in de elektriciteitsopwekking aanzienlijk toeneemt, tot 7,7 GW, hetgeen leidt tot een verslechtering van de CO₂ uitstoot situatie vergeleken met nu⁷, tenzij het afvangen en opslaan van CO₂ een succesvolle techniek wordt.

Ten aanzien van duurzame opwekking richt de Energieraad zich op twee pijlers: biomassa en wind.

De Energieraad ziet voor biomassa met name een rol in het bijstoken in conventionele centrales. De Raad betwijfelt echter of er voldoende echt duurzame biomassa beschikbaar zal zijn. Het CDA Duurzaamheidsberaad deelt deze twijfel. Daar waar biomassakweek moet concurreren met de voedselproductie en daar waar natuurgebieden (bossen) omgeploegd worden ter wille van biomassakweek is sprake van een ongewenste situatie, waarbij het middel in veel gevallen erger is dan de kwaal. Het CDA Duurzaamheidsberaad vindt dat het gebruik van op die manier verkregen biomassa zo snel mogelijk beëindigd moet worden. Alleen biomassa die aantoonbaar

⁷ De Nederlandse elektriciteitsopwekking is op dit moment ten opzichte van diverse andere landen al relatief vuil. Het Energieraad rapport vermeldt een uitstoot van 468 gr CO₂/KWh, meer dan Duitsland (456), Engeland (443) en Frankrijk (73), maar minder dan USA (494).

niet ten koste gaat van de voedselvoorziening of bossen en natuur mag in de toekomst toegepast worden. Het CDA Duurzaamheidsberaad dringt er bij de Regering op aan om spoedig te komen tot duurzaamheidscriteria en certificering van toe te passen biomassa.

Voor wind volgt de Energieraad de ambitie van de Regering, zoals vastgelegd in het werkprogramma Schoon en Zuinig: 3,5 GW op land en 0,45 GW op zee in deze kabinetsperiode. De Energieraad constateert echter dat er, om de duurzaamheidsdoelstellingen van de regering voor 2020 te halen, meer nodig is, namelijk 4 GW op land en 3-4 GW op zee. Daarbij constateert de Energieraad dat het inpassen van een dergelijk vermogen grote consequenties heeft voor het netwerkbeheer. En bovendien dat, op basis van de spelregels van de geliberaliseerde energiemarkt en de door de nieuwe centrales ontstane overproductie, de toepassing van WKK in de knel komt, waardoor een groot deel van de besparing op CO₂ uitstoot door de toepassing van windenergie weer teniet gedaan wordt. Dit komt overeen met studies die eerder door TenneT samen met TU-Delft zijn uitgevoerd.

Als dit probleem niet wordt opgelost dan is uiteindelijk van verduurzaming van de elektriciteitsopwekking nauwelijks sprake.

Voor zonne-energie ziet de Energieraad pas na 2020 een zeer beperkte rol. In 2005 gaf ECN / Holland Solar in de publicatie "Transitiep pad Zonnestroom" een indicatie van 0,5 GW_p in 2015, 6 GW_p in 2030 en als lange termijn potentieel (2050) een vermogen aan van 75 GW_p. Uneto-VNI noemt een potentieel van 31 PJ (9,2 TWh). Om een dergelijke hoeveelheid energie op te wekken is 11,5 GW_p opgesteld vermogen aan zonnepanelen nodig. Beide rapporten suggereren dus een alles behalve beperkte rol.

De Energieraad heeft gelijk dat op dit moment de prijs per W_p van PV-panelen nog te hoog is voor concurrerende toepassing. Echter door PV-panelen uit de mix te halen draagt de Energieraad ook niet bij tot het opbouwen van schaal- en ervaringsvoordelen, waardoor de prijs per W_p aanzienlijk zou kunnen dalen.

Het CDA Duurzaamheidsberaad wijst in dit verband ook op de ontwikkelingen in Duitsland, waar naast de toepassing van PV-panelen op daken van huizen, ook grootschalige zonnecentrales operationeel en in aanbouw zijn.

Het CDA Duurzaamheidsberaad staat in deze achter de bevindingen van ECN/Holland Solar en Uneto-VNI en vindt dat toepassing van PV-panelen in de gebouwde omgeving krachtig gestimuleerd moet worden.

Geografisch verder weg zijn er nog meer mogelijkheden voor duurzame energieopwekking, die ook door de Energieraad niet worden genoemd. Daarbij kan o.a. gedacht worden aan geothermische energie uit IJsland en Concentrating Solar Power uit Noord Afrika. Gelet op de relatief hoge kosten voor transportleidingen (€ 3-5 miljoen/km) lijkt het vooralsnog niet voor de hand te liggen deze mogelijkheden expliciet mee te nemen in de plannen. Wel is het gewenst de ontwikkelingen in deze te volgen.

Conclusie: Als de geplande kolencentrales ook gerealiseerd worden, dan is Nederland snel op weg naar een overproductie van elektriciteit, zelfs zonder de toepassing van wind- en zonne-energie en zal het een exportland worden en wel van elektriciteit met de hoogst mogelijke CO₂ uitstoot per KWh, n.l. opgewekt met kolen. Daarbij dreigt schonere productie uit de mix weggedrukt te worden.

Het CDA Duurzaamheidsberaad vindt deze ontwikkeling onaanvaardbaar. Hierop zal in de volgende paragraaf nader ingegaan worden.

Het CDA Duurzaamheidsberaad pleit voor spoedige duurzaamheidscertificering van biomassa en biobrandstoffen.

Het CDA Duurzaamheidsberaad vindt het een gemiste kans dat de Energieraad niet actief inzet op vergroten van het aandeel zonne-energie en vraagt de Minister om gerichte maatregelen te nemen om de toepassing te stimuleren, bijvoorbeeld door de invoering van een terugleverregeling zoals die in Duitsland en enkele andere landen bestaat.

De "duurzaamheidsparadox", "basislast quota" en "restwarmte heffing"

Wind- en zonne-energie zijn per definitie niet afgestemd op de energievraag, maar zijn puur gerelateerd aan aanbod vanuit de bron, de wind of de zon. De overige elektriciteitsopwekking moet dus zorgen voor een aanpassing aan het vraagpatroon. Hiervoor zijn snel regelbare installaties nodig, zoals gasgestookte WKK installaties. Hoe meer wind- en zonne-energie, hoe meer snel regelbaar vermogen benodigd is en dus tegelijk minder basislast capaciteit. Dit staat echter haaks op de belangen van de energiemaatschappijen, die primair concurrerend willen kunnen leveren. De meest concurrerende KWh's komen vooralsnog⁸ van kolengestookte basislast centrales. Het is dus in het belang van de energiemaatschappijen om deze op volle capaciteit te laten werken. De consequentie is dat de wat duurdere, maar veel hoger rendement leverende WKK installaties weggedrukt gaan worden. Zo komt de Energieraad tot de conclusie "... dat de duurzame doelstelling het besparingsbeleid kannibaliseert. In het 40% scenario krijgt dit effect een omvang die niet acceptabel is".

Dit effect is de "duurzaamheidsparadox": meer duurzame energie en daardoor meer inefficiënte basislastproductie met een hoge CO₂ uitstoot, waardoor per saldo de besparing op CO₂ uitstoot grotendeels tenietgedaan wordt

Het CDA Duurzaamheidsberaad vindt dit een onacceptabele situatie. Hier lopen we duidelijk op tegen de grenzen van de marktwerking.

⁸ Dit kan op termijn anders worden als de huidige stijging van de steenkoolprijs doorzet en na 2012 de prijs voor uitstoot van CO₂ omhoog gaat.

De enige oplossing is het verminderen van de basislast productie en dat zal vanuit de vrije concurrentie situatie niet iets zijn dat "vanzelf" gebeurt. Hier zal vanuit de overheid sturend en regulerend opgetreden moeten worden. Daarbij denkt het CDA Duurzaamheidsberaad aan meerdere wegen.

Ten eerste zou, in analogie met de in het verleden ingestelde melkquota om de overproductie van melk te reguleren, gedacht kunnen worden aan "basislast-quota", die een verhandelbaar plafond aangeven van toegestane basislast productie.

Ten tweede zou, in analogie met de beprijzing van uitgestoten CO₂, gedacht kunnen worden over beprijzing van in het milieu geloosde restwarmte.

De eerste maatregel pakt direct de basislast productie aan, de tweede maatregel werkt duidelijk in het voordeel van WKK (maar kan ook elders in de industrie positieve effecten hebben).

Het CDA Duurzaamheidsberaad roept de Regering op om de mogelijkheden om dergelijke maatregelen in te voeren te onderzoeken, zowel op nationaal niveau als in EU verband.

Conclusie: De inpassing van duurzame opwekking van energie botst tegen de vrije markt principes in de energievoorziening. Het gevolg is het ontstaan van de duurzaamheidsparadox, waardoor bij ongewijzigd beleid de besparingen op CO₂ uitstoot voor een groot deel ongedaan gemaakt worden.

Het CDA Duurzaamheidsberaad wil dat onderzocht gaat worden hoe de invoering van basislast-quota en een heffing op lozing van restwarmte deze situatie kan verbeteren en onder welke voorwaarden zulke quota en heffing ingevoerd kunnen worden.

CCS

In het Werkprogramma Schoon en Zuinig wordt een belangrijke rol toegedicht aan het afvangen en opslaan van CO₂ (CCS: Carbon Capture and Storage). De Energieraad tekent hierbij aan dat dit zal leiden tot een aanzienlijke kostenverhoging van de productie van elektrische energie, in de orde van €0,035 per kWh. De huidige gemiddelde kostprijs van de elektriciteitsopwekking in Nederland is in de orde van €0,06 per kWh. Dus de toepassing van CCS verhoogt de productieprijs met zo'n 50% en brengt hem in de orde van grootte van de prijs per kWh van windenergie!

Daarnaast constateert de Energieraad nog twee belangrijke zaken: ten eerste dat de "... technologie van CO₂-opslag als nog niet bewezen moet worden beschouwd..." en ten tweede dat "... een raamwerk zal moeten worden ontwikkeld voor de opslag van CO₂ en de daaraan verbonden korte en lange termijn juridische verantwoordelijkheden en risico's."

Feitelijk zijn er veel parallellen te trekken tussen de problematiek van kernafval en CCS: beide vestigen een langdurende erfdiensbaarheid ten aanzien van beheer en

bewaking, die door de generaties na ons gedragen moet worden. Dit is naast alle technische en economische problemen ten aanzien van de opslag een fundamenteel sociaal-ethisch vraagstuk.

Het CDA Duurzaamheidsberaad erkent op zich de waarde van CCS. In welk ontwikkelingsscenario dan ook zal verbranding van fossiele brandstoffen de komende decennia een aanzienlijke rol spelen. Als daarbij de toepassing van CCS een beperking van de CO₂ uitstoot kan bewerkstelligen is dat gunstig. Maar CCS mag niet als excuus gehanteerd worden om meer CO₂ producerende technieken toe te passen!

Er is een alternatief voor CCS in opkomst, namelijk de opvang van CO₂ in algen. Die algen kunnen op hun beurt weer gebruikt worden o.a. als basis voor biobrandstof. De Energieraad gaat niet in op deze ontwikkelingen. Natuurlijk is ook dit een nog niet bewezen technologie op productieschaal, maar het verdient zeker aandacht als alternatief voor CCS. Als deze technologie productiegereed is, mag verwacht worden dat de operationele kosten lager zullen zijn dan bij CCS, ten eerste vanwege het feit dat er geen energieverslindende compressietechnieken aan vast zitten en ten tweede dat de gekweekte algen weer als grondstof gebruikt kunnen worden. CCS is een "end of pipe" techniek (je slaat het op en het is weg), terwijl algenproductie eerder in de "cradle to cradle" filosofie past.

Conclusie: CCS is een belangrijke, maar nog onzekere ontwikkeling. Het CDA Duurzaamheidsberaad ondersteunt de ontwikkeling⁹, zolang die niet een echt duurzame ontwikkeling in de weg zit. Maar, ook vanwege het onzekere karakter, is het CDA Duurzaamheidsberaad van mening dat alternatieve technologieën voor opvang van CO₂, zoals de algen-technologie eveneens met kracht ter hand genomen moet worden.

Kernenergie

De Energieraad ziet in kernenergie in de toekomst (na 2020) een mogelijkheid om aan de duurzaamheidsparadox te ontsnappen: het kan een bijdrage leveren aan de reductie van CO₂ uitstoot, zonder de onbalansproblematiek die aan wind- en zonne-energie kleeft. De Energieraad stelt "Kernenergie zou qua betaalbaarheid de enige optie kunnen blijken te zijn om de concurrentiepositie van de energie-intensieve grootverbruikers in Nederland te waarborgen". Tevens wordt gesteld dat een kerncentrale lage marginale kosten heeft, waardoor de elektriciteitsprijs in basislast omlaag zou kunnen, waar ook de consument van kan profiteren. Hierbij tekent het CDA Duurzaamheidsberaad aan, dat daarmee dan ook de weg naar meer duurzaam produceren wordt bemoedigd, het zou immers de duurzaamheidsparadox versterken!

⁹ Tijdens het CDA-congres op 2 juni 2007 is op initiatief van het Duurzaamheidsberaad een resolutie aangenomen waarin duidelijk randvoorwaarden worden gesteld, waaraan CCS zou moeten voldoen. Deze randvoorwaarden behelzen regelgeving voor CCS, normen voor maximaal verlies aan energierendement en kosten.

Het CDA Duurzaamheidsberaad sluit een nieuwe kerncentrale niet op voorhand uit, maar twijfelt, net als ten aanzien van de kolencentrales, aan de wenselijkheid en onvermijdelijkheid.

Als de energiebesparingen effect hebben en als ook maar een deel van de conventionele centrales, waarvoor reeds vergunning is verleend, wordt gerealiseerd, dan zou de bouw van een extra kerncentrale slechts leiden tot meer overcapaciteit.

Conclusie: Het CDA Duurzaamheidsberaad heeft er geen bezwaar tegen om kernenergie als back-up scenario uit te werken. Echter het accent van het beleid zou moeten liggen op het voorkomen van de noodzaak om kernenergiecentrales uit te breiden, door actief beleid ten aanzien van energiebesparing en het oplossen van de duurzaamheidsparadox, waardoor meer duurzame productie mogelijk wordt.

Centraal / decentraal – netwerkconsequenties

De Energieraad geeft aan dat de interconnectie capaciteit naar ons omringende landen voldoende is, ook als de nu geplande centrales operationeel worden. Wel zijn er aansluitproblemen te verwachten voor decentraal opgestelde WKK-eenheden en windmolens. Hier wordt door TenneT op gestudeerd.

In feite is dit een aspect van een breder probleem: de netwerkinfrastructuur is ooit ontworpen voor "één-richting verkeer": van een beperkt aantal grote centrale opwekkingspunten naar de eindgebruikers. Als er nu op grote schaal decentraal en wisselend elektriciteit opgewekt wordt, ongeacht of het gaat om micro- of mini-WKK installaties, windmolens of PV-panelen, dan past het model waarop het netwerk ooit ontworpen is niet meer. Het netwerk moet geschikt gemaakt worden voor twee-richting verkeer, waarbij snelle wisselingen, met name op regionaal niveau, mogelijk moeten zijn met behoud van leveringszekerheid. Dit vraagt om "Smart Grids". Ontwikkelingen dienaangaande zijn er, o.a. door TenneT, Kema en de TU's.

De Energieraad vermeldt de verwachte inpassingsproblemen, maar gaat daar niet verder op in. Het CDA Duurzaamheidsberaad vindt de consequenties van decentrale productie voor het hoogspanningsnet van eminent belang en vraagt de Minister van Economische Zaken daar expliciet aandacht aan te geven in de door haar toegezegde energienota.

Naast goede interconnectie mogelijkheden met omliggende landen moet in het kader van netwerkbalans ook serieus gekeken worden naar opslagmogelijkheden van energie. Het Plan Lieveense is daar een bekend voorbeeld van, maar ook andere vormen van opslag, zowel centraal als decentraal zouden geëvalueerd moeten worden, waarbij overigens moet worden aangetekend, dat ook daar het gevaar op de loer ligt, dat die opslag gebruikt wordt om feitelijk overbodige basislastproductie in te lozen.

Conclusie: Het huidige netwerk is niet klaar voor een toekomst met veel wind- en zonne-energie. Het CDA Duurzaamheidsberaad is van mening dat ontwikkelingen van smart grids gestimuleerd moeten worden om de tekortkomingen in het huidige netwerk

op te lossen. Het kan niet zo zijn dat het beleid ten aanzien van duurzame (decentrale-) elektriciteitsopwekking bepaald wordt door beperkingen in het netwerk.

Financiële consequenties

De Energieraad constateert dat de duurzaamheidsambities van het kabinet grote kosten met zich meebrengen. Bij het 20%-scenario (waarbij alle bedrijfsectoren hun CO₂ uitstoot met 20% verlagen) zullen de totale extra kosten op € 1 miljard/jaar komen. Mochten andere sectoren de 20% niet halen en wordt daarom gestreefd naar 40% duurzaam voor de elektriciteitsopwekking, dan nemen de kosten toe tot €2 miljard/jaar.

Ook dit geeft volgens het CDA Duurzaamheidsberaad aan dat het verduurzamen van onze elektriciteitsvoorziening niet zal lukken in combinatie met het huidige geliberaliseerde beleid. Er zal sturend en regulerend opgetreden moeten worden.

Bovenop deze operationele kosten komen de kosten voor verdere ontwikkeling van de noodzakelijke nieuwe technologieën, waaronder CCS, algenkweek en smart grids. De financiering van dit onderzoek is geen onderdeel van het rapport van de Energieraad, maar is wel een wezenlijke schakel in het geheel.

Conclusie: Verduurzaming van de elektriciteitsopwekking gaat geld kosten van de algemene middelen. Een logische consequentie is, dat de regering de regie moet voeren over de ontwikkelingen in plaats van de ontwikkelingen aan de markt over te laten. Het CDA Duurzaamheidsberaad roept de Minister van Economische zaken op hiertoe initiatieven te nemen.

